

Warszawa, 31.07.2025 r.

Sz. P.

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

Z uwagą zapoznaliśmy się z projektem ustawy o zmianie ustawy - Prawo oświatowe (nr druku: 1526). Projekt w naszej ocenie stanowi próbę odpowiedzi na istotną kwestię społeczną, jaką jest nadmierne korzystanie przez dzieci i młodzież z urządzeń ekranowych.

Pozytywnie oceniamy zapis, zgodnie z którym zakaz korzystania z urządzeń ekranowych podłączonych do internetu na terenie szkoły podstawowej może być wprowadzony po konsultacjach z samorządem uczniowskim oraz radą rodziców. Jednocześnie uważamy, że wprowadzeniu przepisów, powinny towarzyszyć intensywne działania edukacyjno-informacyjne skierowane do uczniów, rodziców i kadry pedagogicznej. Powinny one uwzględniać zarówno korzyści, jak i potencjalne ograniczenia wynikające z proponowanych zmian. Bez szeregu innych działań, zakaz nie będzie skuteczny.

Niezbędna jest także otwarta dyskusja na temat potrzeb uczniów, dla których korzystanie z urządzeń elektronicznych pełni funkcję regulacyjną – pozwala się wyciszyć lub odciąć od trudnych relacji rówieśniczych. Warto rozważyć wprowadzenie atrakcyjnych, „analogowych” alternatyw dla korzystania z telefonów i innych urządzeń ekranowych podczas przerw. Szczególnej uwagi wymagają również dzieci z silnym uzależnieniem od ekranów, dla których wprowadzenie zakazu może wiązać się z trudnościami, w tym objawami odstawienia.

Postulujemy, by przed wejściem w życie ustawy Ministerstwo Edukacji przygotowało kompleksowy poradnik dla społeczności szkolnej. Dokument ten powinien zawierać wytyczne dotyczące wdrażania zakazu – zarówno w aspekcie organizacyjnym (np. miejsca przechowywania urządzeń, zasady wyjątków np. w sytuacji pilnej potrzeby skontaktowania się rodzica z dzieckiem, typy urządzeń objętych zakazem, konsekwencje naruszeń), infrastrukturalnym (np. strefy wyciszenia, miejsca odpoczynku, przestrzeń do rozwijania zainteresowań), jak i edukacyjnym i psychologicznym (wsparcie dla uczniów, przygotowanie nauczycieli, uczniów i rodziców do zmiany, zadbanie o dobrą atmosferę w szkole).

W zakresie edukacji, pozytywnie należy ocenić podstawę programową przedmiotu „edukacja zdrowotna”, która zawiera dział dotyczący internetu i profilaktyki uzależnień. Niestety przedmiot ten nie będzie obowiązkowy. W naszej opinii należy podjąć kroki, by po etapie pilotażu, edukacja zdrowotna objęła wszystkich uczniów.

Ponadto, wprowadzeniu ogólnopolskiego zakazu korzystania w szkołach z urządzeń ekranowych powinny towarzyszyć działania ewaluacyjne. Już dziś możliwe jest porównanie efektów wdrożenia różnych modeli – szkół stosujących zakaz bez wsparcia, szkół stawiających na edukację i profilaktykę, a także tych, które nie podjęły żadnych działań. Taka analiza może stanowić cenne źródło wiedzy przy planowaniu dalszych działań legislacyjnych.

Z tych względów postulujemy wydłużenie okresu *vacatio legis*, tak aby umożliwić szkołom i społecznościom szkolnym odpowiednie przygotowanie się do zmiany.

Warto również podkreślić, że dzieci w wieku 7–12 lat spędzają przed urządzeniami ekranowymi znacznie mniej czasu w godzinach szkolnych (ok. 35 minut w godz. 8:00–13:00) niż popołudniami (nawet do 120 minut między 14:00 a 21:00)¹. Oznacza to, że nadmierne korzystanie z ekranów jest przede wszystkim problemem domowym, a skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom cyfrowym powinno obejmować działania skierowane do rodziców i opiekunów. W tym kontekście rekomendujemy prowadzenie ogólnopolskich kampanii edukacyjnych. Przykładem takiej inicjatywy mogą być „Domowe zasady ekranowe” opracowane przez naszą fundację: <https://domowezasadyekranowe.fdds.pl/>.

Kolejnym istotnym zagadnieniem pozostaje niewystarczająca skuteczność państwa w egzekwowaniu ograniczeń wiekowych obowiązujących na platformach społecznościowych. Zarówno raport Fundacji Instytut Cyfrowego Obywatelstwa² jak i badanie Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę³ wskazują, że ponad połowa dzieci przed ukończeniem 13 roku życia korzysta z mediów społecznościowych i komunikatorów, mimo, że regulaminy tych serwisów w teorii na to nie pozwalają. Brak skutecznej weryfikacji wieku przez dostawców usług cyfrowych przy jednoczesnym wykorzystywaniu silnie uzależniających algorytmów sprawiają, że dzieci spędzają przed ekranami coraz więcej czasu już od najmłodszych lat.

Dodatkowym zagrożeniem jest brak efektywnych zabezpieczeń przed szkodliwymi treściami (takimi jak m.in. hejt, pornografia, patostreamy) i niebezpiecznymi relacjami (np. uwodzenie, wyzwania zagrażające zdrowiu i życiu) na ww. platformach. Dzieci, które nie posiadają jeszcze w pełni rozwiniętych mechanizmów poznawczych, nie są w stanie skutecznie się przed nimi bronić. Należy zatem rozważyć debatę na temat podwyższenia minimalnego wieku użytkownika i wprowadzenia skutecznych metod jego weryfikacji.

Zwracamy również uwagę na problem publikowania wizerunku dzieci przez rodziców – także w celach komercyjnych (np. w ramach działalności influencerów). Konieczne jest pilne uregulowanie pracy dzieci w internecie oraz prowadzenie działań uświadamiających, szczególnie w zakresie ochrony prywatności najmłodszych. Tzw. *sharenting*, czyli nadmierne udostępnianie wizerunku dziecka w sieci, oprócz innych zagrożeń, może prowadzić do kształtowania niepożądanych wzorców korzystania z internetu.

¹ „Internet dzieci. Raport z monitoringu obecności dzieci i młodzieży w internecie”, PKDP, Fundacja Instytut Cyfrowego Obywatelstwa”, 2025

² j.w.

³ Sprawdź 13+, FDDS, 2025 - <https://domowezasadyekranowe.fdds.pl/spawdzian-13-2025/>

Dodatkowym problemem jest nagminne publikowanie wizerunku dzieci przez same szkoły i inne placówki, które niejednokrotnie uzależniają udział dziecka w zajęciach od zgody rodziców na upublicznienie wizerunku.

Mamy nadzieję, że procedowany projekt ustawy to pierwszy krok w kierunku zapewnienia dzieciom bezpieczniejszego środowiska cyfrowego. Bez wszystkich pozostałych opisanych powyżej działań sam zakaz nie będzie skuteczny. Deklarujemy gotowość do współpracy w tym zakresie.

Poniżej przedstawiamy szczegółowe uwagi do projektu ustawy, które – mamy nadzieję – okażą się pomocne w pracach nad jego ostatecznym brzmieniem.

Z poważaniem,

Renata Szredzińska

prezeska zarządu

Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę

Szczegółowe uwagi Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę do projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo oświatowe (nr druku: 1526).

L.p.	Istniejący zapis	Proponowany zapis	Uzasadnienie
1.	Art 1 (1) w art. 1 w pkt 3 średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje wyrazy: „w tym profilaktyki uzależnień, w szczególności uzależnień od internetu;”;	wykreślić	Obowiązujące już dziś zapisy Prawa oświatowego odnoszą się do ogólnych celów systemu oświaty, takich jak wspieranie wszechstronnego rozwoju dziecka uzupełnione o działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży. Proponowane dodanie odniesienia wyłącznie do problematycznego używania internetu może zostać odebrane jako nadanie tej kategorii nieproporcjonalnie dużego znaczenia w porównaniu do innych, równie istotnych wyzwań (np. uzależnień od substancji psychoaktywnych, problemów zdrowia psychicznego, przemocy rówieśniczej czy wykorzystywania seksualnego). W naszej ocenie nie ma potrzeby wyodrębniania jednej kategorii problemu – mieści się ona w już obowiązujących, ogólnych zapisach.
2.	Art 1 (2) w art. 1 w pkt 14 średnik zastępuje się kropką i dodaje się wyrazy „w szczególności w zakresie bezpieczeństwa korzystania z nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych;”;	wykreślić	Podobnie jak w punkcie powyższym artykuł ten odnosi się do ogólniejszego zapisu: 14) <i>utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w <u>szkołach i placówkach</u></i> ; Wydaje się, że wskazanie na tylko jedną kategorię zagrożeń bezpieczeństwa może stwarzać wrażenie, że jest ona bardziej istotna niż np. bezpieczeństwo fizyczne (sprawny sprzęt), higiena i BHP (np. czystość, bezpieczeństwo przeciwpożarowe) czy zapobieganie przemocy. Wydaje się, że nie ma potrzeby takiego dookreślenia tylko jednej kategorii, mieści się ona w ogólnych zapisach już istniejących.
3.	Art 1 (3) w art. 26 w ust. 2 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy „a także związanych z użytkowaniem internetu;”;	Uzupełnić: a także związanych z użytkowaniem internetu oraz doświadczaniem lub stosowaniem przemocy, w tym rówieśniczej.	Proponowane uzupełnienie wynika z faktu, że przemoc wobec dzieci, w tym przemoc rówieśnicza jest problemem powszechnym. Którejś z jej form doświadcza ponad 79% dzieci i młodych osób w wieku 11-17 lat ⁴ . Uzależnienie od internetu może być związane ze stosowaniem lub doświadczaniem przemocy (np. słownej w postaci hejtu czy ośmieszania; wykorzystania seksualnego w postaci sekstingu, groomingu, pornografii). Niejednokrotnie dzieci, które

⁴ „Diagnoza przemocy wobec dzieci w Polsce”, FDDS, 2023; [Raport Diagnoza Przemocy wobec Dzieci 2023.pdf](#)

			padają ofiarą przemocy np. w środowisku domowym, odreagowują ją, stosując przemoc wobec rówieśników, stacjonarnie lub online lub stają się podatne na uwodzenie w sieci. Włączenie działań profilaktycznych o bezpiecznym korzystaniu z internetu powinno zatem wiązać się z działaniami przeciwdziałającymi przemocy.
4.	Art 1 (4)w art. 98 w ust. 2 w pkt 2 średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy „w tym profilaktyki uzależnień, w szczególności uzależnień od internetu;”;	wykreślić	Argumentacja jak w punkcie 1.
5.	Art. 1. 6 (3) Określenie w statucie szkoły warunków wnoszenia i korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych oraz zakazu, o którym mowa w ust. 1, a także określenie wyjątków, o których mowa w ust. 2, następuje po zasięgnięciu opinii rady rodziców i samorządu uczniowskiego. Rada rodziców i samorząd uczniowski wyrażają opinię w ciągu 30 dni od dnia wystąpienia właściwego organu. Brak wyrażenia opinii w terminie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, jest równoznaczne z wyrażeniem opinii pozytywnej.	Art. 1. 6 (3) Określenie w statucie szkoły warunków wnoszenia i korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych oraz zakazu, o którym mowa w ust. 1, a także określenie wyjątków, o których mowa w ust. 2, następuje po zasięgnięciu opinii w procesie konsultacji z radą rodziców i samorządem uczniowskim. Rada rodziców i samorząd uczniowski wyrażają opinię w ciągu 30 dni od dnia wystąpienia właściwego organu. Brak wyrażenia opinii w terminie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, jest równoznaczne z wyrażeniem opinii pozytywnej.	Aktualny zapis jest niewystarczający i może stanowić podłoże do dość fasadowych działań. Warto wzmocnić proces konsultacyjny, by był to proces obowiązkowy, angażujący zarówno dzieci, jak i rodziców, by współtworzyć warunki, w których realizacja zakazu będzie możliwa i nie będzie budziła oporu, a przynajmniej jak najmniejszy.
6.	Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.	Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.	Wprowadzenie zakazu powinno zostać poprzedzone rzetelną kampanią informacyjną skierowaną do uczniów, rodziców i kadry pedagogicznej. Należy zwrócić uwagę na potrzeby dzieci neuroróżnorodnych, m.in. wysoko wrażliwych na hałas – dla których słuchanie muzyki z telefonu może być formą wyciszenia. W

			takiej sytuacji szkoła powinna zapewnić alternatywne rozwiązania, np. pokoje wyciszenia. Jednocześnie warto zauważyć, że część dzieci korzysta z telefonu na przerwach z powodu braku relacji rówieśniczych lub doświadczeń przemocy szkolnej. Wprowadzenie zakazu bez jednoczesnych działań wspierających może nasilić ich poczucie izolacji. Dlatego też wdrożenie nowych przepisów powinno zostać poprzedzone działaniami: • infrastrukturalnymi (np. stworzenie przestrzeni do odpoczynku i wyciszenia, zabawy, integracji), • organizacyjnymi (określenie zasad wyjątków, konsekwencji, przechowywania urządzeń), • informacyjno-wsparciowymi (szkolenia, materiały edukacyjne, przygotowanie psychologiczne uczniów i kadry, nauka regulacji emocji, radzenia sobie ze stresem). • Działania aktywizujące i wspierające budowanie społeczności szkolnej, w której uczniowie i nauczyciele nawiązują i podtrzymują wzajemne relacje Czynnikami chroniącymi przed problematycznym używaniem internetu są dobre relacje z rodzicami i rówieśnikami, brak doświadczeń przemocy, edukacja oraz pozaekranowe pasje/hobby. Dlatego w profilaktyce warto zwrócić uwagę na wspieranie i rozwijanie tych wszystkich obszarów. Konsultacje z samorządem uczniowskim i radą rodziców wymagają czasu i realnego zaangażowania. Wskazane byłoby także przeprowadzenie diagnozy sytuacji wyjściowej w szkołach, która umożliwiłaby późniejsze monitorowanie skuteczności wdrożonych rozwiązań. Wszystkie te działania przemawiają za wydłużeniem okresu vacatio legis.
--	--	--	--

